

SIGISMUND TODUȚĂ

Sonata no. 2 for Flute and Piano
Sonata nr. 2 pentru flaut și pian

Music
Coloris
Edition

Compusă între decembrie 1987 și ianuarie 1988 la Cluj-Napoca, Sonata nr. 2 pentru flaut și pian a fost interpretată în primă audiere absolută pe data de 7 mai 1988, de către flautistul Gavril Costea acompaniat la pian de Ninuca Oșanu-Pop. Cele trei părți, în succesiunea lent – repede – lent, poartă titlurile *Egloga – Toccata (quasi una fuga) – Threnia*. Acestea trimit spre un caracter arhaic predominant introspectiv și meditativ, sugerat de aluziile, pe de o parte, la lumea pastorală descrisă de Vergilius în celebrele sale poezii, pe de altă parte la jalea care însoțește funeraliile și doliul. În consecință, discursul muzical se desfășoară într-o manieră liberă, sub forma unor variațiuni continue a motivelor melodice de bază.

Spre deosebire de prima Sonată pentru flaut și pian (1952), scrisă într-un modal diatonic, cea de-a doua otpează pentru limbajul intens cromatizat. În plus, dacă în cazul primeia putem urmări o logică arhitecturală clasică, aici avem de-a face cu topirea demarcațiilor clare între articulațiile de formă în favoarea unei desfășurări libere și continue, în care motivele de bază sunt permanent prelucrate, combinate în diferite moduri și extinse intervalic.

Prima parte se deschide cu un monolog în registrul grav al flautului, pe care Toduță avea să-l citeze, un an mai târziu, și în începutul Sonatei pentru flaut solo. Marcat *Improvisando, tranquillo*, acesta are un caracter vocal ce provine din mersul melodic preponderent treptat, ale cărui unități fundamentale sunt cromatismele întoarse și terțele, iar mai târziu, odată cu extinderea ambitusului, cvartele. Fără a fi încadrată metric, dar străbătută de numeroase fluctuații de tempo, această secțiune cu rol de prolog creează, prin mișcările circulare ale liniei melodice, senzația unei căutări, căreia îi răspunde pianul prin readucerea, în registrul grav, a motivelor bazate pe cele trei intervale menționate. Scriitura este elastică și flexibilă, cu rezonanțe impresioniste, iar independența aparentă în care se desfășoară cele două planuri instrumentale lasă totuși să transpară corespondențe subtile la nivel motivic.

Toccata este de o cu totul altă factură. Ca un perpetuum mobile, întreaga parte se articulează sub forma unei acumulări treptate de dinamică, ambitus, densitate și sonoritate, alternând articulațiile convenționale, ca *legato* și *staccato*, cu moduri de atac ca *frullato* și *martellato*.

Cea de-a treia parte este reținută și sobră. Atmosfera tragică indicată de titlu este sugerată încă din primele trei măsuri introductive ale pianului: tempoul lent (*Largo*), dinamica scăzută (*ppp* și *pp*), registrul mediu și grav, austeritatea acordurilor paralele eliptice de terță sunt elemente asociate în mod tradițional cu muzica ce însoțește ocaziile funebre. Ele sunt completate mai apoi de monotonul acompaniament acordic al pianului și de linia melodică ezitantă a flautului, cu profil angular, fragmentată de numeroase salturi intervalice și pauze.

Composed in Cluj-Napoca between December 1987 and January 1988, the Sonata no. 2 for Flute and Piano was premiered on the 7th of May 1988, by flutist Gavril Costea and pianist Ninuca Oșanu-Pop. Following the tempo progression slow – fast – slow, the three movements are entitled *Eclogue, Toccata (quasi una fuga) and Threnia*. These titles stand for an archaic, predominantly introspective and meditative character, suggested by the allusions to the pastoral world described by Virgil in his famous poems, on the one hand, and to the grief of funerals and mourning, on the other hand. Consequently, the music unfolds in a free manner and continuously transforms the basic melodic motifs.

Unlike the First Flute Sonata (1952), which uses a modal diatonic harmonic vocabulary, the Second favours an intensely chromatic language. Moreover, if in the previous example we are able to follow a formal logic indebted to the classical tradition, in this case we are dealing with blurred delineations between sections. This opens the way for a free and continuous unfolding of the musical discourse, whose basic motifs are ceaselessly developed and differently combined.

The first movement opens with a flute monologue in low register, also quoted in the beginning of the Sonata for Solo Flute, composed one year later. Marked *Improvisando, tranquillo*, it has a vocal character, resulting from the stepwise motion. Seconds, thirds, eventually fourths are the main intervals of this melody with no metrical rigours, but subjected to numerous tempo fluctuations. This section plays the role of a prologue and the circular profile of the melodic line gives the feeling of a search, finally responded to when the piano enters and repeats the main motifs in the low register. The texture is elastic and flexible, with impressionistic echoes, whereas the apparent independence of the two instrumental parts displays a subtle network of motivic correspondences.

Toccata is of a totally different nature. Like a perpetuum mobile, the movement unfolds as a gradual accumulation of dynamics, range, density and sonority, alternating conventional articulations, like legato and staccato, with techniques like *frullato* and *martellato*.

The third movement is restrained and sombre. The tragic atmosphere indicated in the title is suggested already in the first introductory bars of the piano: slow tempo (*Largo*), soft dynamics (*ppp* and *pp*), medium and low register, hollow parallel triads are elements traditionally associated with the music of funereal occasions. Later on, they are joined by the monotonous chordal accompaniment in the piano and by the hesitant and angular melody in the flute, fragmented by numerous intervallic leaps and rests.

Nota editorului

Noua ediție se bazează pe manuscrisul original pus la dispoziție de către Fundația "Sigismund Toduță" denumit **M1**. De asemenea, a fost utilizată și o a doua versiune de partitură, care este o copie simplificată a manuscrisului original, ce a fost publicată de către Editura Muzicală, denumită **CM** (Copie manuscris). Această a doua versiune are însă câteva erori, care au fost corectate în ediția actuală, bazată pe **M1** ca sursă principală

Modificări față de ediția anterioară:

- Revizuirea unor elemente de articulație și legato pentru a asigura consistență;
- Corectarea anumitor notații pianistice care prezentau neclarități în partitura originală;
- Adăugarea și clarificarea unor indicații ritmice și dinamice conform M1;
- Numerotarea măsurilor pentru o mai ușoară referință;
- Indicațiile de caracter sunt notate tot timpul deasupra vocii la care fac referire;
- Am micșorat anumite note care se suprapun;
- Legato-urile întrerupte sunt întocmai ca în manuscrisul original; de obicei reprezintă legato de frazare;
- Legato-urile punctate sunt editoriale și apar pentru a asigura consistență în anumite fraze muzicale;
- Partea II, pian, m.d., măs. 9, ultimul timp, acordul de pe prima optime ar trebui să aibă la bază Fa \sharp . În M1 și M2 nu este notat semnul de alterație, dar este foarte probabil o scăpare din cauză că măsura este împărțită pe două rânduri. Contextul melodico-armonic susține această schimbare;

- Partea II, pian, m.d., măs. 29, ultimul acord din măsură ar trebui să conțină La \sharp , în acord cu contextul melodic de la linia flautului. Eroare strecurată probabil din cauza că La \sharp este prezent chiar la începutul măsurii, într-un acord puternic cromatizat;

- Partea II, flaut, măs. 36, în cadență, al doilea gest melodic ar trebui să conțină La \sharp , chiar dacă în manuscris nu este notat explicit acest lucru. Având în vedere că în partitură se păstrează alterațiile pe același sistem, se deduce că nota ar fi alterată. Contextul melodic susține această idee;

- Partea III, pian, m.s., măs. 28, acordul de pe timpul 4 ar trebui să conțină Do \sharp , având în vedere linia flautului, precum și cea de la mâna dreaptă. Cel mai probabil a fost omis în manuscris din cauza schimbării de cheie.

Glosar de termeni și simboluri muzicale

←—————→ : ritenuto / accelerando
←-----→ : poco ritenuto / poco accelerando

T : Tema principală (Subiectul din fugă)

Sentito : sonor, expresiv

Snello : vioi, mișcat

Ampio : amplu

In rilievo : în evidență (vocea principală)

Con slancio : cu elan

Scintillante : sclipitor

Mesto e cupo : trist și întunecat

Sforando : mângâind ușor, delicat, diafan

Frull. : Frullato (flutterzunge)

Relațiile dinamice în scriitura lui Sigismund Toduță

ppp → *pp* → *molto p* → *ben p* → *p* → *poco p* → *poco mp* → *mp* → *mf* → *poco mf* → *poco f* → *f* → *ben f* → *ff* → *fff*
più/meno: o treaptă mai puternică sau mai slabă decât cea anterioară

assai: se întărește indicația dinamică sau de tempo

quasi: dinamica este subordonată unei voci diferite (de obicei indică o voce secundară)

Mulțumiri

Pe parcursul procesului de revizuire a partiturii, am beneficiat de sprijinul unor persoane remarcabile, ale căror informații și sugestii valoroase au fost esențiale pentru redactarea acestei ediții.

- **Mihai Ghircoiaș** - cercetător și curator al colecției de manuscrise deținute de Fundația "Sigismund Toduță", care a oferit acces și clarificări importante asupra surselor originale.
- **Oana Andreica** – muzicolog profesor la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, care a contribuit cu informații prețioase la editarea și prefața acestei ediții.
- **Mihai Diaconescu** - profesor de pian la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, care a înregistrat sonata din această ediție pe același album, oferind observații esențiale asupra notației pianistice.

Editor's Note

The new edition is based on the original manuscript provided by the Sigismund Toduță Foundation, referred to as **M1**. Additionally, a second version of the score, which is a simplified copy of the original manuscript and was published by Editura Muzicală, was also used, referred to as **CM** (Manuscript Copy). However, this second version contains some errors, which have been corrected in the current edition, with M1 serving as the primary source.

Modifications from the previous edition:

- Revision of articulation and legato elements to ensure consistency;
- Correction of certain piano notations that were unclear in the original score;
- Addition and clarification of rhythmic and dynamic indications according to M1;
- Measure numbers added for easier reference;
- Character indications are always placed above the part they refer to;
- Reduced overlapping notes in some sections;
- Interrupted legatos are kept as in the original manuscript; they usually represent phrasing legato;
- Dotted legatos are editorial additions to ensure consistency in certain musical phrases;
- Movement II, piano, right hand, measure 9, last beat: the chord on the first eighth note should have F \sharp in the bass. In M1 and M2, there is no accidental marked, but this is likely an oversight because the measure is split across two lines. The melodic-harmonic context supports this change.
- Movement II, piano, right hand, measure 26, the last chord in the measure should contain A \sharp , in accordance with the melodic context of the flute line. The error likely occurred because A \natural is present at the very beginning of the measure, in a heavily chromatic chord.
- Movement II, flute, measure 36, in the cadenza, the second melodic gesture should contain A \sharp , even though this is not explicitly marked in the manuscript. Considering that accidentals are retained within the same system in the score, it can be inferred that the note should be altered. The melodic context supports this interpretation.
- Movement III, piano, left hand, measure 28, the chord on beat 4 should contain C \sharp , considering the flute line as well as the right hand. It was most likely omitted in the manuscript due to the key change.

Glossary of Musical Terms and Symbols

←————→ : ritenuto / accelerando
←-----→ : poco ritenuto / poco accelerando

T : Main theme (fugue subject)

Sentito : Expressive, heartfelt

Snello : Light

Ampio : Broad

In rilievo : Prominent, highlighted (main voice)

Con slancio : With enthusiasm

Scintillante : Sparkling

Mesto e cupo : Sad and dark

Sfiorando : Gently, softly touching

Frull. : Frullato (flatterzunge)

Dynamic relationships in Sigismund Toduță's writing

ppp → ***pp*** → *molto p* → *ben p* → ***p*** → *poco p* → *poco mp* → *mp* → *mf* → *poco mf* → *poco f* → ***f*** → *ben f* → ***ff*** → ***fff***

più / meno : one degree stronger or weaker than the previous one

assai : reinforces the indication and signals its immediate execution

quasi : somewhat, an indication subordinate to another (usually indicates a secondary voice)

Acknowledgments

The process of revising the score benefited from the support of remarkable individuals whose valuable information and suggestions were essential to the preparation of this edition:

- **Mihai Ghircoiaș** - researcher and curator of the manuscript collection held by the "Sigismund Toduță" Foundation, who provided access to and important clarifications on the original sources.
- **Oana Andreica** – musicologist, professor at "Gheorghe Dima" National Academy of Music in Cluj-Napoca, who contributed with valuable information to the editing and preface of this edition.
- **Mihai Diaconescu** - professor of piano at the "Gheorghe Dima" National Academy of Music in Cluj-Napoca, who recorded this sonata on the same album, providing essential observations on the piano notation.

Noua ediție / New edition : 17 October 2024

Durata / Duration: 14 min

Data compoziției / Composition date: December 1987 – January 1988

Premieră / Premiere: 7 May 1988; Gavril Costea – Flute; Ninuca Oșanu-Pop – Piano

Prima publicare / First publication : 1994, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, București (transcribed manuscript)

ISMN :

Edition number : MC 02.1.18.23

©2024 Editura Musica Coloris

www.musica-coloris.com

Tehoredactare & design / Engraving & Design: Ștefan Diaconu

Corecturi / Corrections : Felicia Gabriela Greciuc, Aurel Marc, Mihai Ghircoiaș, Ștefan Diaconu,

Coperți / Covers : Daniel Tița

musica.coloris@gmail.com

Butimanu, 545, jud. Dâmbovița, România

Sonata no. 2

for Flute and Piano

Sigismund Toduță
edited by Ștefan Diaconu

I. Egloga

Flute

Improvvitando, tranquillo

poco sentito 3

pp *ben p* *mf*

Piano

Improvvitando, tranquillo

pochiss. animando

6 6

più mf *poco mf*

fluente, quasi misurato

sentito

poco mf *mf*

5 3 5

ben sentito

snello

mf *ben mf* 5 6 3

poco accelerando.....

più ben sentito

5 3 3 3 6 3

ben mf *poco f* *sf*

1 (♩ = c. 56)

mf

(♩ = c. 56)

espress.

p *poco mf* *mf* *p*

espress. 3

4

pp *p* *poco mf*

ben pp *p* *poco mf*

6

a tempo

p sub.

a tempo

pp sub.

8 *rubato* *poco f* *f* *mf* *precipitando.....* *animando un poco.....*

mf *p* *poco mf*

10 *agitato* *poco f* *f* *agitato* *ben mf* *poco f*

ben mf *poco f*

12 *quasi cadenza* *volubile* *frull.* *ord.* *ben f* *sfp*

quasi cadenza *frull.* *ord.* *ben f* *sfp*

f *Red.*

Lento, molto rubato *quasi tempo giusto* (♩ = c. 92)
espress.

Lento, molto rubato *quasi tempo giusto* (♩ = c. 92)

mf *poco mf* *p*

espress. assai
ben mf

poco f *p sub.* *mf*

ben mf *p sub.* *poco mf*

f *ben f*

mf *poco sf* *sf* *sf* *sf*

21 $\text{♩} = c. 92$
ben f ampio
f *poco sfp*

23 *poco f*
mf *poco mf* *p*

25 *poco f* *ben mf* *poco mf* *p*

27 *a tempo* *Meno mosso*
mf *p* *pp*
a tempo *Meno mosso*
p *ben p* *pp*

II. Toccata (quasi una fuga)

(♩ = 120)
monotono, non legato

ppp

(♩ = 120)
non legato

ppp

2

3

pp >

poco legato

pp *in rilievo*

poco sf

4

p

5 *poco mf* *mf*

p leggiero

7 *mf* *mf* *p*

ben mf *poco f*

9 *poco f*

Con slancio, ben cantando

poco f

Con slancio, ben cantando

più mf *assai mf*

11 *poco f* *poco f*

assai mf

13

ben f *f* *poco f*

f *poco f*

ben legato

15

a tempo *poco f*

a tempo *poco f sf*

p *ben p*

17

f *sf*

f *sf* *sf* *sf*

18 *leggiere*
p *f* 3 3

non legato
mf sub. *poco f* *f* 3 3
poco f

20 *poco f* 3 3 *mf* *ben mf* *leggerissimo*
mf *p*

22 *frull.* *p* *ben p* *poco f*

24 *ord.* *frull.* *mf* *mf* *p*

26 *ord.*
poco f *f*

espress.
mf *poco f*

27 *sf* *mf* *p* *mf* *sfp*
poco f
sf *poco stacc.* *f*

28 *leggero*
mf *più mf*
stacc. *espress.*

29 *mf* *poco legato*
poco sf *mf*

Detailed description: This page contains the musical score for measures 26 through 29 of the Sonata no. 2 for Flute and Piano by Sigismund Toduță. The score is written for Flute (top staff) and Piano (bottom two staves). Measure 26 begins with a first ending bracket labeled 'ord.' and features a flute line with triplets and a piano accompaniment with chords and triplets. Dynamic markings include *poco f* and *f*. Measure 27 continues with a flute line of triplets and a piano accompaniment of chords and triplets. Dynamics range from *sf* to *sfp*. Measure 28 is marked *leggero* and features a flute line with triplets and a piano accompaniment with staccato chords and triplets. Dynamics include *mf* and *più mf*. Measure 29 features a flute line with triplets and a piano accompaniment with triplets. Dynamics include *mf* and *poco legato*. The page includes a large, semi-transparent watermark reading 'MusicalScoreCloud.com'.

30 *ben mf*

quasi stacc., poco martellato

f

31 *f assai*

ben f

33

34 *8va*

ben f

sf

f

35 *frull.* *8va* *ben f* *8va* *ff* *veloce e scintillante*

1361 *f* *p* *rallentando*

37 *a tempo primo* *p assai* *a tempo primo* *p assai*

38 *poco meno mosso* *pp* *rallentando* *poco meno mosso* *poco legato* *pp* *non legato* *ppp* *rallentando*

III. Threnia

Largo

mesto e cupo

p

Largo

pp

ppp

pp

6

p

5

9

p

pp

p

poco animando

14

mf

pp sub.

poco animando

mf

pp sub.

18

poco sfp *pp* *mf*

p *pp* *p*

21

poco f

poco f

un poco agitato

26

f *ben f*

un poco agitato

f *ben f*

poco rall.....

29

poco rall.....

Tempo primo

33

mf *poco mf*

rall. poco a poco.....

36

p *pp*

rall. poco a poco.....

quasi p *p* *pp*

rubato

40

ben f *assai*

rubato

ppp

rall. assai.....

rall. assai.....

41

p *pp* *ppp* *smorzando*

rall.....

rall.....

p *ppp*